

СЕКЦІЯ 5. ДЕТЕРМІНАНТИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВИХ ІНСТИТУЦІЙ

Гаран О. В.

доктор юридичних наук, професор
кафедри адміністративного та господарського права,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
м. Одеса, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ – ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ ІНСТИТУТУ ДОКАЗІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Трансформація національного суспільства у формат інформаційного суспільства обумовлює впровадження сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій в усі сфери публічної діяльності. Даний процес підсилюється тим, що українське суспільство знаходиться у стані активного становлення та гармонійного приєднання до глобального світового інформаційного простору. Тому, нові виклики сьогодення обумовлюють використання досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення засобів зв'язку та зберігання інформації, використання комп'ютерних технологій в повному обсязі.

Враховуючи все вище зазначене, інститут доказів в межах адміністративного процесу було доповнено новим засобом доказування – електронними доказами[1]. Категорії «електронні докази», передбаченої в українському законодавстві, відповідає міжнародне визначення «повідомлення даних» (анг. *data message*). *Data message* – це інформація, підготовлена, відправлена, отримана або збережена за допомогою електронних, оптичних або аналогічних засобів, включаючи електронний обмін даними, електронну пошту, телеграму, телекс або телефакс, але не обмежуючись ними.

Аналізуючи законодавство та наукову періодику можливо зазначити, що за електронними доказами - майбутнє і їх питома вага серед інших засобів доказування з кожним роком буде збільшуватися, враховуючи особливі ознаки, які їм притаманні. До таких ознак можливо віднести:

А) *Електронні докази можуть містити найрізноманітнішу інформацію* – звукову, аудіовізуальну, текстову, графічну та будь-яке їх поєднання. В той же час, можливості письмових доказів значно менше. Так як вони можуть містити лише текстову і графічну інформацію та будь-яке їх поєднання.

Б) *Правова природа електронних доказів знаходиться у постійній трансформації.* Дана ознака обумовлена факторами технічного та наукового прогресу.

В) *Можливість збереження електронних доказів безстроково.* З часом окремі докази(письмові, речові та т.п.) втрачають «свій зовнішній вигляд, якісну, а тому й доказову ознаку. На відміну від будь-якого іншого доказу, електронний доказ може зберігатися незмінним стільки, наскільки це може бути потрібним [2] та інші ознаки.

Підтвердженням тези про те, що електронні докази посіли важливе місце серед інших засобів доказування та з кожним роком частка використання серед інших видів доказів буде лише зростати є наступна ситуація. Так, з 01 березня 2019 року розпочалася дослідна експлуатація Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС) у складі вісьмох підсистем (модулів): Єдиний контакт-центр судової влади України; Єдина підсистема управління фінансово-господарськими процесами; Офіційна електронна адреса (Електронний кабінет); Офіційний веб-портал «Судова влада України»; Єдиний державний реєстр судових рішень; Підсистема «Електронний суд»; Модуль «Автоматизований розподіл»; Модуль «Судова статистика» [3]. В повному обсязі ЄСІТС запрацює з 01 червня 2019 року.

Завдяки зазначеній системі, судовий процес має майже повністю перейти в он-лайн з офф-лайну, а паперові справи замінять електронні досьє

Проблемні аспекти функціонування фінансової системи України в умовах дестабілізаційних процесів та документи [4]. Процесуальні та інші документи і докази в паперовій формі будуть зберігатися в додатку до справи в суді першої інстанції та у разі необхідності можуть бути оглянуті учасниками справи чи судом першої інстанції або витребувані судом апеляційної чи касаційної інстанції після надходження до них відповідної апеляційної чи касаційної скарги. Правовим підґрунтям для функціонування ЄСІТС є : ст.14ЦПК; ст.18 КАСУ; ст.6 ГПК; ст.ст.27, 35 КПК; ст.15-1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Основними завданнями ЄСІТС є: а) оперативне здійснення документообігу між усіма учасниками судового процесу, між судами, між судом і учасниками процесу; б) фіксування судового процесу в судовому засіданні в режимі відео конференції та т.п.).

Для використання можливостей цієї системи необхідна реєстрація офіційних електронних адрес в ЄСІТС. Передбачено дві форми реєстрації – обов’язкова та добровільна. Законодавством передбачено перелік осіб, яким обов’язково необхідно зареєструватися в ЄСІТС. Особам, які зареєструвалися в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі, і є учасниками судового процесу, суд вручає документи у справах виключно в електронній формі шляхом їх надсилання на офіційні електронні адреси осіб.

Наступним важливим напрямом інституційного вдосконалення процесуального законодавства є закріплення подання процесуальних та інших документів, вчинення процесуальних дій в електронній формі виключно за допомогою ЄСІТС з використанням з використанням власного електронного цифрового підпису, який відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги» прирівнюється до власноручного підпису [5].

В подальшому суд буде проводити розгляд справи за матеріалами судової справи в електронній формі. Тобто, усі документи, які є у справі – будуть переводитися у електронну форму та будуть приєднуватися до «електронної судової справи». Безперечно, переведення більшої частки адміністративного судочинства у площину віртуального простору обмежено

Проблемні аспекти функціонування фінансової системи України в умовах дестабілізаційних процесів ресурсами ЄСІТС, але дозволить більш ефективно виконувати завдання адміністративного судочинства, передбачені ч.1.ст.2 КАСУ[1].

Переведення адміністративного судочинства, у формат «Електронний Суд» – «Електронна судова справа» – це один із кроків у напрямку підвищення рівня довіри до судової системи та підвищення рівня здійснення правосуддя завдяки наступному: а) спрощення доступу до справи учасників судового процесу та ознайомлення із матеріалами справи ; б) переведення більшості відносин між учасниками справи у інформаційний простір ЄСІТС, сприяє оптимізації різноманітних затрат; в) збільшенню оперативності розгляду справи за рахунок скорочення часу на обмін інформацією, можливості одночасного ознайомлення з матеріалами справи усіма учасниками адміністративного судового процесу; оперативний розгляд справи; доступ до тексту судового рішення через ЄСІТС; одержання судових повісток за допомогою SMS повідомлень; отримання інформації про стан проходження справи у суді за України допомогою офіційного веб-порталу «судова влада України»; одержання копій судових рішень та т.п.

Список використаних джерел

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*, 2005, № 35-36, № 37, Ст. 446.
2. Петренко В.С. Електронні докази як елемент інформаційних технологій у цивільному судочинстві. *Young Scientist*, 2018, № 1 (53), С. 111-115.
3. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення 05.05.2019).
4. Нове процесуальне законодавство України та Інтернет. URL : <https://www.ppl.org.ua/bibliotech/5-2>
5. Про електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>